

KARJAKÜLA JUULIS 1941. MÄLESTUSED

Lembit Kadalipp, muinsuskaitsja

Maima (nr 27; talu number tabelis ja plaanil) talupidaja Kadalipp Johannese viienda lapsena olin saanud 14-aastaseks, kui fašistliku Saksamaa ja kommunistliku Venemaa vaheline sõda oli oma koledustega jõudnud minu koju – Karjakülla. Esimesi relvastatud luuregruppe märkasime küla vahel hiilimas juba 1941. a juulikuu alguses. Suurem läti punaste sisenemine külla algas 14. juulil. Mäletan, et oli pühapäev, sest taludes puhati raskest heinatööst ning külas valitses pühalik vaikus.

Ka minu kodutalus oli see päev rahulik – ema askeldas igapäevaselt köögis, valmistades perele lõunat, talitas sigu ja toimetas lehmadega. Isa muretses heinateo pärast. Põlluhein oli juba varju all ja metsaheinaga algus tehtud. Et talus lühikese ajaga palju ära teha, selleks võeti suviseks tööhooajaks tööle nii mees- kui ka naisteenijaid. Ka nemad puhkasid tavaliselt puhkepäeviti ja külastasid oma vanemaid.

Meie naabri, Matsi (nr 26) talu lastest kõige noorema Leidiniga (12 a vanune) olime head sõbrad. Enda arust tõesti parimad maailmas. Polnud meil tüli ega niisama arusaamatusi. Kõik plaanid, mida üks meist välja mõtles, need ka koos teoks tegime, nii ka sellel pühapäeval. Kuulsime, et külla on sisenenud palju relvakandjaid, kes pidid lonkima aina ühes suunas – Rae küla poole. Meil Leidiniga valmis kohe huvitav tegevusplaan. Nimelt otsustasime ronida Matsi (nr 26) talu karjakoplis kasvavatele vanadele kaskedele. Oli ju vaja punavägede liikumist paremini näha.

Endid ladvaokstele mõnusalt istuma seadnud, nagu luurajad ikka, lugesime saabujaid – nn “päästjaid”. Tuldi kas Kolu või Jändja küla poolt. Seda meie ei näinud, miski segas vaadet. Umbes 100–150 m kaugusel kulgevale külavahetele üle Maima (nr 27) ja Matsi (nr 26) talude hoonete oli vaade üsna hea. Meil oli põnevust küllaga. Neid sisenes külla rühmade viisi – jalgsi, bussidel, veomasinatel. Enamik kandis erariietust ja sini- või punarummuga vormimütse, aga oli ka määrdunud sõjaväe frentše. Ka pükse näis neile kõigile jätkuvat. Isegi meiesugustele jäi masendav mulje nendest kurikuulsatest üleskiidetud punaarmeeelastest. Hiljem kohtusime nendega ju otse silmast silma. Relvadeks olid enamikul Inglise päritolu vintpüssid ja granaadid. Mõned kandsid ka Vene vintovkasid, risti seljas olid kettaga kuulipildujad ja miiniheitjate

torud. Raskerelvastus jäi meil nägemata, ilmselt eesliinile neid ei veetud. Kui vooril lõpp paistma hakkas, oli meie arvestuses külla sisenejaid üle neljasaja.¹

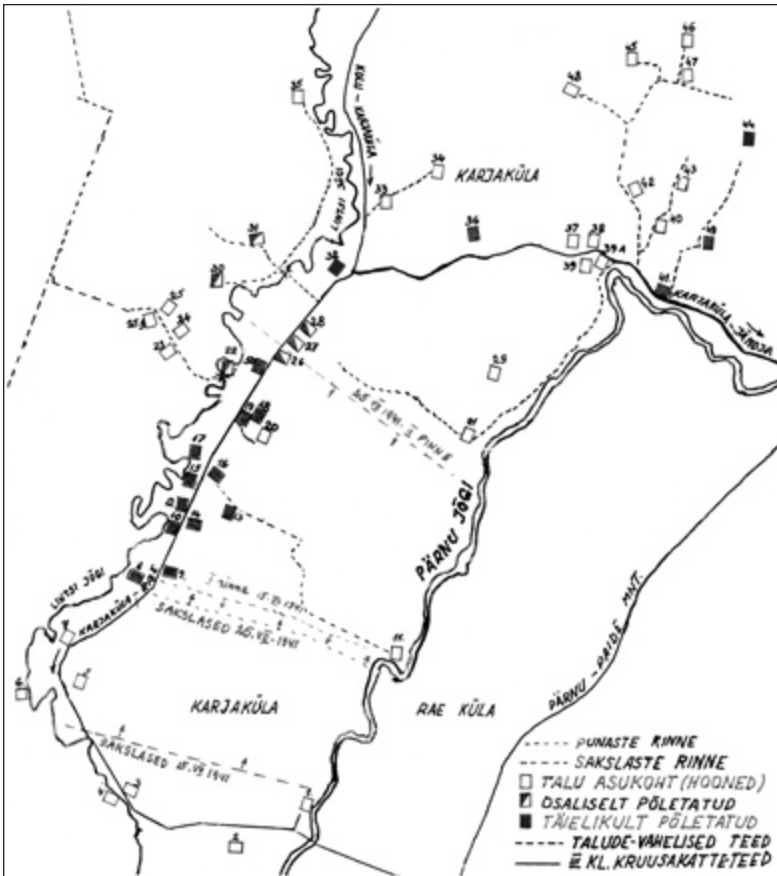
Meie kodutalude kohal peatust ei tehtud. Gruppide liikumine Rae küla suunas kulges seni, kuni meie ulatusime nägema. Otsustasime puude otsast alla ronima hakata, kuid õnneks märkasime kaskede suunas tulemas kahte püssimeest. Kohutav tunne läbis keha. Olin kindel, et meid on märgatud. Peatus tehti otse kaskede all. Püssimehed vahetisid hiilides ümbrust, läitsid paberossid, kõnelesid mingis tundmatus keeles ning lahkusid tulnud teed tagasi. Nende kümme-konnan minuti jooksul tuli “luurajatel” üle elada lausa enneolematut – jalad värisesid, enesetunne oli nõrk, hiljem oli tegemist isegi lihtsalt kõndimisega. Vaevas mõte, mis oleks saanud siis, kui meid oleks nähtud. Kas märklauad? Oli selge, et igatahes nalja poleks tehtud.

Selsamal pühapäeval olid ka sakslased Pärnu poolt tulles peatuse teinud Rae külas ja esimeste mürskudega kahurid sisse lasknud. Alustati ka luuretegevust Karjaküla suunas. Eks sellest ka need öised paugutamised talude metsades.

Lätlased kaevsid kommunismi kaitseks kaevikuid küla lõunaosas Vanaõue (nr 8), Nõmme (nr 10), Sepa (nr 9) ja Liiva (nr 13) talude maadele. Türi paberivabrik ja raadiojaam olid nädala eest põletatud ning unikaalne kolmel jalal seisev saatemast õhitud. Sedakorda sai jälle Stalinile meeltemööda oldud. Teatavasti juhtis neid ja teisi hävitustöid peamiselt raudteeäärsetes piirkondades punane stalinist Boris Kumm. Karjaküla hävitajaks pidi saama Läti tšekistidest koosnev bande. Nad täitsid oma “isakese” üllast käsku suurima heameelega.

¹ Tegemist oli Punaarmee 8. armee 10. laskurkorpuse alluvusse viidud Läti hävituspataljonidega (nn Läti Vabatahtlik Polk ja Valmiera hävituspataljon) ja tõenäoliselt ka sama korpuse 22. NKVD laskurdiviisi jäänustega. Viimased olid osalenud eelnevalt Viljandi lahingus. Lätlaste relvastus pärines endiste Läti ja Eesti kaitseväge ladeidest. Läti väeosad olid veretöid teinud juba ka varem – nt Viljandis ja Põltsamaal. Vabatahtliku polgu 1. pataljoni asekomandöri Beckerti enda sõnul oli siia polgu juhtkonna teadmisel koondunud ka palju marodööre ning kurjategijaid. Beckert kutsubki neid oma mälestustes argadeks kõrilõikajateks, kes kartsid lahingusse minna. Muide, Läti Vabatahtliku Polgu staabiülem oli endine lõbumajapidaja (vt “Suure võitluse algus”, Tln 1965, lk 203–210; ERAF, f. 32 (Suure Isamaasõja Ajalookomisjon), n. 12, s. 68; http://mechcorps.rkka.ru/files/mechcorps/pages/22_msd_nkvd.htm) – *koostaja märkus*.

Esimesed mürsuplahvatused külas hirmutasid meid niivõrd, et magamiseks tuli valida kodutalu tugeva võlviga juurviljahoidla. Sinna kandsime elumajast ka kogu väärtusliku riidekraami. Öösiti kompsude vahel und oodates kuulsime üksikuid püssilaske ja automaatide katkendlikku tärintat. Samas lootsin, et hommikuks on punastest õhk puhas. Kusagil kaugemal kostsid mürskude plahvatused, aga need enam meid ei häirinud ja lõpuks tuli ka uni. Aga see oli alles algus. Punastega oli lugu endine, ei nad kadunud veel kuhugi.



Karjaküla ja Rae küla ümbrus 1941. aastal. Autori joonis.



MARI ARULA



MEETA ARULA

Kusagil külaosas tapeti kohalikke talupoegi, keda juhtumisi peidikutest varjunult kätte saadi. Oli ju punastel süüdistuste fabritseerimine küllalt lihtne. Kas suuratalunik (kulak), kaitseliitlane, desertöör, sakslastega sidepidaja ja kõige lõpuks ikkagi rahva, kommunismi vaenlane!

Juulikuu teisel poolel, kui küla lõunaosas algasid lahinglaskmised, põletati kirdepoolses külaosas talude hooneid. Esimestena said tuleroaks Takkasaare (nr 49) ja Paunaru (nr 44) talud. Tapeti Saare talule kuulunud väikeelamu (41) elanikud – Maria (70 a) ja Jaan (72 a) Jõeorud ning nende koduhooned põletati. Paunaru talu perenaine Maria (42 a) ja tütar Meeta (16 a) Arulad talutati kolm kilomeetrit rinde suunas Karjaküla kauplus-meierei hoonesse (19), kus nad vägistati ja jäeti lõpuks tapetult põlevasse hoonesse. Seda jäledust nägi ja hiljem sellest mulle ka rääkis kaupluse kõrval olnud vana majaelanik (77) Juhan Esko. Ta oli kuulnud ka naiste karjeid. Usun, et elatanud mees ei valetanud. Toime oli pandud kohutav mõrv – ema ja tütre põrmud on tänaseni leidmata.

Sakslaste pealetung külale algas 23. juulil. Endiselt Raeküla positsioonilt, Pärnu–Paide maantee juurest, anti külale tihedat suurtükkituld. Läti punased olid paanikas ja jooksid ringi nagu marutõbised. Haavatud kanti kokku Madise (nr 28) talu aita, kus oli sisse seatud esmaabipunkt. Surnud veeti edasi Metsavahi (nr 32) talu õunaaeda mahamatmiseks, hiljem leiti sealt punaste ühishaud. Sakslased vallutasid küla talu talu haaval ja peagi pidid lätlased taganema oma nn teisele kaitsmisliinile Matsi (nr 26), Maima (nr 27), Kundru (nr 22) ja Tuhkamäe (nr 30) talu põldudele. Samal ajal süttisid taganevate tšekistide süütepudelitest veel järgmiste talude hooned – Sepa (nr 9), Vanaõue (nr 8), Nõmme (nr 10), Liiva (nr 13) ja Kõrtsi (nr 16). Ei antud armu ka väikemajapidajate kodudele. Tuleroaks said Maali-Mihkli Viidika elamu (nr 14), Marta-Otto Lai elamu (nr 12), Juuli-



Põletatud kauplus-meierei hoone Karjakülas.

Anton Savolaineni elamu (nr 15) ja Jaan Pleksneri saunelamu (nr 17).

Mõni päev hiljem olid leekides Karjaküla rahvale väga tähtis kaupluskoorejaam (nr 19) koos mõrvatud ema ja tütreaga ja kõrval vana elamulaohoone (nr 18). Kehtis põhimõte – kõik, mis külateele lähemal oli, sellele tuli otsa. Kundru talus süüdati abihooned ja süttiva vedelikuga pudel süüdatud kasetohuga lennutati ka talu elutuppa. Hetkel kodus olnud vanaperenaine suutis siiski tulepesa kustutada.

Juulikuu viimastel päevadel jõudsid Läti hävituspataljoni taganevad üksused Karjakülas veel põletada Matsi (nr 26), Maima (nr 27), osaliselt ka Madise (nr 28) ja Tuhkamäe (nr 30) ning Vanale (nr 31) taludes üksikhooneid. Metsavahi (nr 32) ja Kaasiku (nr 36) talude hoonetest tehti täielikult plats puhtaks. Küla piires paiknes 50 majapidamist 178 elanikuga. Nendest 34 olid heal järjel kasvava majandusega talurahvaettevõtted.

Minu isa majandas Maima (nr 27) talu, mille üldpind oli 65 ha. Tolle aja talus olid tähtsal kohal hobused. Ka nendele oli punaste poolt välja kuulutatud mobilisatsioon. Isa pidi ära andma kolmest hobusest kaks, aga andis ühe, kahte jäi varjama oma talumetsa. Neid hobuseid käis isa söötmas ja jootmas vähemalt kaks korda päevas, sest oli ju põuane periood.

Mäletan kurba päeva. Küla lõunapoolses otsas käisid lahingud. Kõik meie oma perega juhtusime olema kodus. Ema söötis sigu ja tegi perel süüa ning toimetas lehmadega karjakopliis, kus loomad viibisid ööd kui päevad. Isa tegeles hobustega metsas. Vend Eduard sättis oma pere elu abikaasa Lindaga, et koos pisipoja Matiga siit sõja jalust kaugemale metsa põgeneda.

Metsast hobuseid talitamast tulnud isa vahistati koduteel. Paistis, et teda kahtlustati mingis kuriteos. Kohe korraldati taluelamus ka läbiotsimine. Rehetoa ahju otsast leiti Esimese maailmasõja aegne jaapani püssitääk. Leid "läks kirja" külmrelvana. Ühest keldrist otsiti välja raadiovastuvõtja, teisest energiatoiteallikad – anoodpatareid ja aku. Meid süüdistati kohe Soome raadio salaja kuulamises. Endistest tsaariaegadest olid säilinud suured taluhooned ning isast sai suuratalunik-külakurnaja! Hobuseid söötmas käimist nimetati spioneerimiseks ja sakslastega sidepidamiseks. Elamu teisel korrusel tühjaks tehtud kummuti sahtlist leiti Kaitseliidu vormimüts. Kui see elamu trepil istuvale vend Eduardile (34 a) pähe sobitati, sai temast kaitseliitlane – Nõukogudele vaenuliku organisatsiooni tegelane. Teiseks söimati teda veel desertööriks ja süüdistati Punaarmee mobilisatsioonist kõrvalehoidmises. Mehed vahistati ja talutati koos leidudega staapi, mis asus Metsavahi (nr 32) talus. Seal ähvardas ees poomissurm – köied silmustega olid riputatud põlispuude okstele. Ajal, mil seda toimingut ette valmistati, olevat Koluküla suunast tulnud sõiduautoga keegi kõrge aukraadiga sõjaväelane ja lõpetanud selle ettevõtmise ning saatnud mehed koju.

Ajal, mil Maima talunikele staabis poomissurma ette valmistati, vap-
pusime meie keldris nutust. Kurbust võimendas veel seegi, et pärast meeste äraviimist kuulsime kahte püssipauku juhtumisi samast suunast, kuhu neid talutati. Nüüdsest painas meid kindel teadmine, et omaste tagasitulek pole reaalne, et nad on kindlasti tapetud.

Imesid sünnib ikkagi kõige rohkem seal, kus ei oska oodatagi. Keldriuks avanes ja Eduard koos isaga seisatasid trepil, ise lõbusas meeleolus. Esimesed sõnad tulid vennalt: "Kas teil, naised, koogid on valmis?" Neid olid perenaised oma meestele lubanud teha juba hommikusöögiks. Olgugi et aeg oli juba lõunas, polnud naistel tehtud veel midagi. Seda hetke ei saa ka mina kuidagi unustada, oleksime pidanud rõõmust naerma, aga nutsime edasi. Pisarad voolasid, see oli nutt rõõmust, mida me keegi polnud varem tundnud. Taas olime koos ja elus keset sõjaraginat. Mäletan, kuidas jooksin õues ega kartnud, ja kui

kuskil lähedal mürsk plahvatas, tõmbasin end maja vundamendi vastu varju. Tore oli, kui killud kukkusid krabinal maja katusele, et sealt alla veereda. Tahtsin neid kokku korjata, kuid need olid tulikuumad, põletasid sõrmi.

Seda rõõmu ja rahulolu ei antud meile kauaks. Järgmisel päeval koondati kõik meie ja naabertalude elanikud meie õuele kokku ja konvoeeriti Koluküla suunas. Ettekäändeks toodi algava lahingutegevuse jalust äraviimine. Võib-olla taheti näidata endid ka paremast küljest. Hiljem selgus, et selle maskeeringu all oli Läti tšekistidel hoopis traagilisem plaan – lõpetada eelmisel päeval alustatu!

Päev, mil meid kodust lahkuma sunniti, oli juulikuu kahekümne kaheksas kuupäev. Päike lõomas kuumust ja nii juba pikemat aega, nädalaid. Teati rääkida, et sellist kuumust polevat kümneid aastaid olnud. Kolonn koosnes kaheteistkümnest inimesest. Minu isa Johannes (61 a), ema Juuli (57 a), vend Eduard (34 a), vennanaine Linda (25 a), nende poeg Mati (1a 8k), Lembit (14 a), naabri Madise talust Jaan (58 a), tema vend Rein (75 a), perenaine Liisa (50 a), peretütar Ella (14 a) ning teise naabertalu Matsi elanik (26 a) ja koduhoidja Kai (75 a). Küüditatute rivi tee viis Kolukülla Tebeni talu heinaküüni, kus meid valvati kaks ööpäeva. Söödeti sõdurikatlast. Mäletan suppi, mis koosnes tangust, kartulist ja suurtest pekitükkidest.

Kolmandal päeval suunati meid veel paari kilomeetri võrra edasi Mardiaru talu viljaküüni. Talu paiknes Lintsi jõe ja Kolu–Käru maantee vahetus läheduses. Lamama pandi meid küüni ühes otsas põhuga kaetud põrandale. Küüni külgmistel ukseavadel valvasid meid relvastatud noored Läti tšekistid. Saabuv öö uues asupaigas oli üsna rahutu. Oma kodu, Karjaküla poolt kostis lahingumüra. Lauapragude vahelt hiilides nägime põlevate taluhoonete tulesambaid, oli üksikuid plahvatusi.

Algaval 31. juuli päeval kohe hommikul viidi isa ja vend küünist välja, kuhu, ei teadnud meie siis veel keegi. Keskpäeval kostsid paugud ja üsna lähedal, kuid hoopis teisest suunast. See küll ei ole õige asi. Muutusime ärevaks. Vennanaine Linda püüdis valvuritelt teada saada, mis ikkagi seal väljas toimub. Kuid nende tükimate pilgud olid jäiselt külmad ja suud jäid tummaks. Mingi selgus saabus isaga pärast lõunat, kui teda kahe “punaküti” vahel küüni talutati. Mäletan, kuidas Linda nõudis isalt tungivalt selgitust Eduardi kohta. Lõpuks vastas isa vastu tahtmist ja lühidalt: “Edu sai põgenema, tulistati, kuid ei saadud pihta.” Vaevalt, et meist keegi seda väljapressitud vastust uskus...



EDUARD KADALIPP



JOHANNES KADALIPP

Hiljem saime majaanike nähtu põhjal teada, kuidas Eduardi saunast läbipekstu ja nõrgana välja lohistati, umbes 100 meetrit eemale kõrge jõekalda peale näoga vee poole püsti upitati ja siis viie timuka poolt nagaanidest surnuks tulistati. Nii kustutati noore talupoja eluküünal. Kella kaheteistkümneks päeval oli vend surnud. Isale anti veel mõni tund elada. See päev oli eelmistest kohutavam. Ootasime kõik kümnekesi enda järjekorda. Isa pikutas meie keskel üle näo tõmmatud pintsaku all. Ei ta rääkinud ega maganud, oli kuulda vaid ohkeid. Sama päeva õhtul, kella üheteistkümne ajal tuldi mitme mehega ja virutati isale jalahoop ja tiriti meie juurest ära. Ta oli sokkides, pintsak õlgadel – nii viidi isa meie juurest välja, küünist kaugemale. Kostasid paugud... Mäletan, väljas oli videvik ja vaikus. Meie jaoks oleks nagu kogu sõda lõppenud.

Siiski olin lõpuks uinunud. Kuulsin läbi une ema hellitavat häält: “Lembit, lähme nüüd koju!” Kui silmad lahti olin teinud, oli üllatus suur. Valvurite asemel vedeles küüni keskel turbahunnikute otsas mitu oranžpunast granaati. Väljas oli vaikne sume udune suvehomik.

Päike oli just alles tõusnud, saates uduses looduses esimesi soojendavaid kiiri. Mõtlesin, ei tea, kas nendel noortel lätlastel hakkas äkki põgenemisega kiire või jätsid nad neile usaldatud ülesande täitmata... Kohtusime Mardiaru pererahvaga. Nüüd nägime kõik, kui olime lahti pääsenud, et sõda Kolukülas oli esimeseks augustiks 1941. a lõppenud.

Linda jäi kohalikele külameestele appi mõrvatutega tegelema. Eduardi keha saadi kätte jõest, isa aga jõekaldasse kaevatud kitsast kaevikust. Isa juures olid mõrtsukad üles näidanud erilist metsikust. Selg oli üheksast kuulist tikitud ja kõht täägiga läbi soritud.

Karjakülla tagasi jõudes oli vaatepilt masendav. Kõikjal pikkade korstnatega suitsevad tuhaasemed. Tulemõllust allesjäänud majades askeldasid juba sakslased. Ühtlaselt meeldivais sõdurimundrites noo-

red mehed olid meie vastu viisakad. Ohvitserid olid šikis vormis. Kui meie emaga läbi tõlgi nende jutule pääsesime ning kui nad meie traagöödiast kuulsid, muutusid nad eriti heldeks. Mind kostitati šokolaadiga, emale anti patakas Saksa rinderaha – “ostmarku”.

Järgmisel päeval nägime ka külamehi, kes olid metsast koju tulnud. Nende abiga meisterdati kirstud, mis kaeti ema värvitud musta linase riidega. Oli kuum aeg ja matmisega oli kiire.

Teel Türi kesklinna kalmistule oli matuserong jõudnud just Laupa–Särevere vahelisele looklevale teele, kui ilmus Vene lennuk. See laskus madalale ja andis valangu matuserongi suunas. Hobused ehmatasid, pistsid koos surnutega jooksuma. Õnneks keegi pihta ei saanud. Oli see siis sõda vaenlasega?

Kes olid Läti kütid? Kas vaprad võitlejad, nagu ENEs on üles tähendatud? Võib-olla on õigem nimetada neid oma nägemuste põhjal põletajateks, jõhkardite ja mõrvarite armeeks! Kõikjal, kus nad Eestis suutsid kanda kinnitada, järgnes häving. Nende verejanuliste käe läbi hävines meie ilus, korrapäraselt väljaarenenud taludega Eesti küla, mis paiknes Pärnu ja Lintsi jõgede vahelisel alal.

Eesti Vabariigi aastatel tegutses külas mitu isetegevuslikku seltsi ja ühingut. Kolu-Karjaküla Maanaiste Selts oli tuntud vabariigi laulu- ja tantsupidudel. Korraldati ühiselt tantsu-, vastla- ja mardiõhtuid. Suvel olid rahvarikkad vabatahtlike tuletõrjude korraldatud aiapeod, mängude ja võistlustega. Jätkusid estraadi- ja keelpilliorkestrite harjutused ning esinemised. Minu sünnitalu Maima (nr 27) oli külas kindel koht, kus korraldati kõikide seltside peod. Talule kuulus avar rohtaed pügatud tiheda kuusehekiga. Elamus olid suured toad. Teeõhtutel mahutati laudade taha kuni 200 inimest. Kõik söödav, mis laudadele kanti, oli kohalikel kursustel õppinud külanaiste endi valmistatu.

Minu isa oli rahvast ja seltskonda armastav inimene. Ta osales ühingu- ja organisatsioonides. Relvastatud Kaitseliidus jõudis saada rühmaülemaks. Teatud perioodiks valiti ta ka vallas abivanemaks. Üle kõige meeldisid talle hobused, siit tulid ka auhinnad. Isa ei kannatanud kommunismi ega selle kummardajaid. Mäletan juhtumit, mil Madise talu uusmaasaaja Uurits ja küla rätsep Erni Viirsalu pidasid Maima talu rehetoas 1941. aasta varakevadel küla väikemaapidajate koosolekut. Mida seal õigesti või valesti räägiti, seda ei oska ma öelda. Mäletan ainult, et isa pikutas samas rehetoas ahju peal. Ja lõpuks ta sealt ükskord käratas ning kõik need kaabakad toast välja kihutas ja sellega ka “kol-

hoosi” koosolekule lõpu tegi. Usun, ka seda peeti meeles. Nägin minagi toda uusmaasaajat Uuritsat lätlastest punastega külavahel lipitsemas...

Küla kultuurielu lakkas olemast. Rikutud sai inimeste moraal ja elutahe tuleviku suhtes. Külaelanikud vahetusid. Senistest jõukatest said “koopainimesed”. Kes kohendas elamiseks keldri, kes sigala, kes vana aida, soojustas kuuri või pöhuküüni. Paljudel tuligi mitmeks talveks neisse elama jääda. Käis ju sõda kommunismi vastu, mis võttis taludest viimasegi tööjõu, elatise ja toidu ning küla kiratseb tänaseni.

Need neljateistaastase poisikese mälestused, milliseid veel praegu meenutan, on kohutavad. Vaid kakskümmend juulikuu päikeselist kuuma päeva aastal 1941, tänaseks 55 aastat tagasi, neid jätkub väga kauaks meenutada.

Meil on praegu taastatud ja kehtimas Eesti Vabariik, lehvimas sinimustvalge riigilipp, kuid tahaksin hoiatada-öelda: “Inimesed, olge valvsad! See tont pole kadunud veel kuhugi! Neid on miljoneid.”



Kadalippude hauaplatsid Türi linnakalmistul 1991. aastal.

Karjaküla talud 1941. aastal

| Jrk nr | Talu või saun | Eesnimi | Perenimi | Juulikuus 1941 põletatud majapidamishooned | Hoonete arv |
|--------|-----------------|---|------------------------------|--|-------------|
| 1. | Pikanõmme talu | August Lilli Mihkel | Vei " " | | |
| 2. | Kivissaare talu | Heinrich Hildegard Joosep | Teslon Toru Teslon | | |
| 3. | Lintsi talu | Alfred Aino Anna | Teslon " " | | |
| 4. | Lintsi saun | Anette | Teslon | | |
| 5. | Linnamäe talu | Ernst Ermine | Kivisaar Teslon | | |
| 6. | Nurga talu | Juhan Alviine Arnold Ella | Vei " " " | | |
| 7. | Suuresilla talu | Eduard Maria Hilda Meida | Kadalipp " " " | | |
| 8. | Vanaõue talu | August Kata Avelinus Linda Harald | Nugiseks " " " " | elumaja + rehi + tallid, karjalaut (palk), masinatekuur, kaks viljaküüni, sild jõel | 7 |
| 9. | Sepa talu | Kristjan Helmi Milda Endel Milda | Kadalipp " " " " | elumaja, laut, kuurid | 3 |
| 10. | Nõmme talu | Juhan Elisete Oskar Ilme Lovise | Lai " " " " | elumaja, viljaküün, laut, ait | 4 |

Karjaküla juulis 1941. Mälestused

| | | | | | |
|-----|---|---|--|--|---|
| 11. | Saunametsa talu | Ants Anette Teeda Ida | Liivak " " " | | |
| 12. | Nõmme väikemaa- pidaja, saunik | Otto Marta | Lai " | elumaja, kuurid | 2 |
| 13. | Liiva talu | Mihkel Anette | Ojamäe Kriventsel | elumaja, laut, viljaküün, ait, kaks heinaküüni | 6 |
| 14. | Ristikivi Nõmme väike- maapidaja, saunik | Mihkel Maali | Viidikas " | elumaja, kuurid | 2 |
| 15. | Kõrtsi väikemaapidaja, saunik | Anton Juuli | Savolainen " | elumaja + rehi, ait, viljaküün, kuurid | 4 |
| 16. | Kõrtsi talu | Aleksander Aliide Paul | Eslas " " | elumaja + rehi, ait, viljaküün, puukuurid | 4 |
| 17. | Kõrtsi väikemaapidaja, saunik | Jaan | Pleksner | elumaja, kuurid | 2 |
| 18. | Kaupluse väike- maapidaja, saunik | Juhan Liisa | Esko " | elumaja, ladu + kuurid | 1 |
| 19. | Kauplus + meierei + rätsepatöötuba + 2 korterit | Eduard (mõrv) Linda Erni | Kadalipp " Viirsalu | kauplusehoone koos meierei, rätsepa töökoja ja korteritega, ladu-elumaja | 1 |
| 20. | Matsi väikemaa- pidaja, saunik | Johannes Liisa | Voilo " | | |
| 21. | Toodeõue-Kolu- valma talu | Villem Anette Villem Leeni Jüri Elmar Voldemar Kaarel Vilma | Kald " " " " " " " " | | |

| | | | | | |
|------|------------------------------------|---|------------------------------|--|---|
| | | Mart Jaan Salme | Kald " " | | |
| 22. | Kundru talu | Artur Leida Jüri Alfred Maria Johannes | Lai " " " " " | laut + tallid, autokuur + küün, ait, viljaküün | 4 |
| 23. | Kundru väikemaa- pidaja, saunik | Anette Mahta | Siiberg " | | |
| 24. | Kopli talu | Rein Maali Edgar Endel Paul | Taube " " " " | | |
| 25. | Uuetoa (m.v.) | Oskar | Reinula | | |
| 25.a | M. tööliste maja, saunik | Juhan Marta Aino Rein | Viidikas " " " | | |
| 26. | Matsi talu | Juhan Elli Uno Aino Leidin | Lukas " " " " | elumaja + rehi tallidega, karjalaut, heinaküün, ait | 4 |
| 27. | Maima talu | Johannes (mõrv) Juuli Lembit Rein | Kadalipp " " Loo | põlluheinaküün (palk) | 1 |
| 28. | Madise talu | Jaan Liisa Johannes Ella Rein | Nugiseks " " " " | elumaja + rehi tallidega, laut, viljaküün, kuivati | 3 |
| 29. | Saarniidu talu | Rein Aliide Milvi | Seedur " " | | |

Karjaküla juulis 1941. Mälestused

| | | | | | |
|-----|---|---|---|--|---|
| 30. | Tuhkamäe talu | Bernhard Ida Juta Rita Liisa | Adamson " " " Bender | karjalaut, viljaküün | 2 |
| 31. | Vanale talu | Juhan Elmi Endel Oskar Vaike Leili Aino | Kaplur " " " " " | karjalaut, viljaküün | 2 |
| 32. | Metsavahi talu | Juhan Lilli Vello Rein Miina | Teslon " " " " | elumaja + rehi tallidega, ait, viljaküün, jahuveski, karjalaut | 5 |
| 33. | Passjala väike- maapidaja, saunik | Meeta Ema? | Vessmann | | |
| 34. | Passjala talu | Rudolf Lilly Heino Elvi | Nurmes " " " | | |
| 35. | Kaseniidu väikemaapidaja, Matsi talu saunik | Eduard Ella | Särg " | | |
| 36. | Kaasiku talu | Kustas Marta Lehte Ülo | Toome " " " | elumaja, karjalaut, viljaküün, kuurid | 4 |
| 37. | Saueaugu talu | Juhan Aliide Asta Linda Arvi Aime Laine Tiiu Kata Taavet | Adosson " " " " " " " " " " | | |

| | | | | | |
|------|---------------------------------|------------------------------------|--------------------------------|--|---|
| 38. | Saueaugu väikemaapidaja, saunik | Liisa Martin | Ingerpuu Adoson | | |
| 39. | Punakivi talu | Ottomar Magda | Seedur " | | |
| 39.a | Punakivi saunik | Martin Liisa | Adosson " | | |
| 40. | Saarela talu | Johannes Marta Valve Vahur Lembit | Roostalu " " " " | | |
| 41. | Saarela väikemaapidaja, saunik | Jaana (mõrv) Maria (mõrv) | Jõeorg " | elumaja, karjalaut, kuurid | 3 |
| 42. | Uuale talu | Hindrek Elise Laine Endel Juula | Lindenbaum " " " " | | |
| 43. | Mõla talu | Arnold Meta Mai Marje Ülev | Roodendau " " " " | | |
| 44. | Takkasaare talu | Indrek Anna Osvald Feleida | Lai " " " | elumaja, viljaküün, ait, karjalaut, kuurid | 5 |
| 45. | Linnussaare talu | Mihkel Alma Helju Leili Maali Ella | Eslas " " " " " | | |
| 46. | Vahemetsa talu | Hindrek Helmi | Eslas " | | |
| 47. | Rõhumetsa talu | Aleksander Maria | Vei " | | |

| | | | | | |
|-----|-----------------------------|---|-----------------------|---|---|
| 48. | Mädasaare talu | Herman Maria Jaan? | Vei Klemmer Vei | | |
| 49. | Paunaru talu | Mihkel Mari (mõrv) Meta (mõrv) Helmi | Arula " " " | elumaja, karjalaut, ait, viljaküün, kuurid | 5 |
| 50. | Seltsi masinate hoiuküün | Valdajad: Johannes Juhan | Kadalipp Lukas | küün, rehepekumasin, katuselaastu lõikamise pink, latilõikaja, kreissaag, muu inventar | 4 |

KARJAKÜLA VILLAGE (CENTRAL ESTONIA) IN JULY 1941. MEMOIRS

Lembit Kadalipp

The war between Nazi Germany and Stalinist Russia, which started in June 1941, reached Karjaküla village in Järvamaa in the middle of July during the same year. The troops that were set to positions of defence against the approaching German troops mostly consisted of the remains of the Latvian Destroyer Battalion (Soviet volunteer military unit for protecting the rear area and fighting anti-soviet resistance movements). The troops, formed of Communists, collaborators and criminals, had largely demoralized by that time and they acted with unusual cruelty in the areas near the front. All of this happened in Karjaküla. The thugs, who were the de facto rulers of Karjaküla for the second half of July, killed and raped the local inhabitants, and burnt down 84 buildings in total. No military justification can be found for the killings.